

Makale Geçmişi/Article History

Alındı/Received:02.04.2019

Düzeltilme alındı/Received in revised form:27.05.2019

Kabul edildi/Accepted:10.06.2019

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Ayşe Nihan ARIBAŞ¹

Özet

Girişimcilik çağın gerekliliklerine uyum sağlayabilmek, çalışma ortamında başarı elde edebilmek ve bu başarıyı sürdürürebilmek için olmazsa olmaz bir kavramdır. Ülkelerin gelişimi yetişmekte olan yeni nesillere bağlıdır. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin girişimcilik davranışı göstermesi toplumun gelişebilmesi ve refah seviyesine katkıda bulunması açısından oldukça önemli görülmektedir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amaçla girişimcilik düzeylerinin farklı demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırma grubu 213 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır (%76,1 kadın, %23,9 erkek). Veriler anket yöntemiyle elde edilmiştir. Verilerin analizinde Kruskal Wallis testi ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Girişimcilik düzeyinde sınıfa göre, babanın mesleğine göre, annenin eğitim durumuna göre, ailenin ve öğrencinin kendi ekonomik durumuna göre ve öğrencinin mezuniyet sonrası kariyer hedefine göre farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Girişimcilik Düzeyi

DETERMINATION OF ENTREPRENEURSHIP LEVELS OF HEALTH CARE VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Abstract

Entrepreneurship is an indispensable concept in order to adapt to the requirements of the era, to achieve success in working environment and to maintain this success. The development of countries depends on the new generations. Because of this, entrepreneurship behavior of university students is seen as important in terms of development of society and contributing welfare level. The aim of this study is to determine the entrepreneurship levels of university students. For this purpose, it has been investigated whether entrepreneurship levels different from according to different demographic factors. The research group consisted of 213 university students (%76.1 women, %23.9 men). The data were obtained by survey method. Kruskal Wallis Test and Mann Whitney U Test were used analyzing the data. It has been determined that the level of entrepreneurship varies according to class, father's occupation, mother's education status, family and student's own economic situation and post-graduation career goal of student.

Keywords: Entrepreneur, Entrepreneurship, Level of Entrepreneurship

¹ Öğr. Gör. Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, nihan_dinc85@hotmail.com

GİRİŞ

Çağımız rekabet çağı olduğu için sektörde hizmet veren bütün işletmeler birbirleriyle kıyasıya rekabet halindedir. Bu nedenle işletmelere yön veren yöneticiler ve özellikle girişimcilerin rolü işletmelerin geleceği açısından çok önemlidir. Yöneticilerden farklı olarak girişimci kar, zarar ve risklere ortak olmaktadır. Fırsat ve riskleri öngörmek, risk almaktan korkmamak girişimci kişilerin en belirgin özelliklerindedir. Bu nedenle de girişimci ruhuna sahip olmak hem kişinin kendisi için hem de işletmeler için bir adım önde olmak anlamına gelmektedir. Küreselleşen dünyada girişimciliğin öneminin gün geçtikçe artmakta olduğu üniversitelerde bazı bölümlerde ya da bütün üniversite öğrencilerini kapsayacak şekilde bütün bölümlerde girişimcilik dersinin verilmeye başlanması ile görülmüştür. Ülkelerdeki genç nüfusun üniversite eğitimi almış olması önemli olmakla beraber girişimcilik konusunda da bilgi sahibi olması iş bulma ya da kendi işini kurma bakımından üniversite öğrencilerinin umutlarını yeşertmektedir.

Fındık, (2015:5)'a göre; girişimcilik hakkında tek bir tanım yapmak mümkün değildir. Bir işi başlatma, bulma ya da yaratma olarak ifade edilebilecek olan girişimcilik; risk ve sorumluluğu alarak, yeni işletme kurarak ya da var olan işletmeye yenilikler getirerek değişim yaratma, belirlenen hedefleri gerçekleştirmeye çalışarak kâr elde etme ve kişisel fayda sağlamaktır.

Girişimcilik toplumsal bir değer olarak her toplum içinde farklı tanımlanmakta ve girişimciliğe herkes kendi algı ve beklentilerine göre anlam yüklemektedir. Bireylerin kişilik özellikleri, aile yapısı, toplumsal değerler ve kültürünün izdüşümü olarak ortaya çıkan bu kavram sosyal ve kültürel bir olgudur (Mungan,2013:1). Girişimcilik yeniliklere açık ve geleceğe dair öngörülerini kuvvetli, sürekli yeni fikirler üretebilecek niteliğe sahip bakış açılarının varlığı ile şekillenecektir. Girişimci; güçlü sezgilere ve çevreyi gözlemlene yeteneğine sahip, hayal gücü yüksek, verilere ulaşabilecek bağlantı ağlarına sahip, inandırabilirliği yüksek, yaratıcı, belirsizlik ortamında da karar alabilen, aldığı kararları azimle uygulayan ve kendine güvenli bir kişiliktir (Saygın, 2018:5). Girişimci kendinde var olan özellikleri neticesinde yaşayış ve fikir yürütme bakımından diğerlerinden farklıdır ve farklı olmasının en büyük sebebi risk alabilme cesaretine sahip olmasıdır (Taş, 2016:4). Girişimcilik yeni bir ticari girişimin oluşturulmasından daha kapsamlı bir kavramdır. Girişimcilik kavramlarından biri yenilikçilik ve yaratıcılıktır. Yenilikçilik ve yaratıcılık, fırsatlar ve riskler ışığında yenilikler, problem çözmede yeni yaklaşımlar, fırsat ve riskleri anlamak için stratejik bir plana sahip olmak ve oluşabilecek riskleri en aza indirmekle ilgilenmektedir (Yimamu:2018).

Girişimcilik çağımızın varlık ya da refah yaratmak için temel ihtiyaçlarından birisidir. Girişimcilik davranışı insanların ihtiyaçlarına cevap verecek yeni örgütler kurmaktadır. Bu örgütler ekonomik ciro için gerekli olan yeni işler ortaya koymaktadır. Girişimcilik davranışı toplumun ihtiyaçlarına cevap veren mal ya da hizmetler için önem arz etmektedir. Girişimci davranış toplumun refahı ve dolayısıyla örgütün refahı için gereklidir (Genç, 2012:72).

Girişimcilik piyasaya yeni mal ve hizmet sunmanın ve istihdamı artırmanın en etkili yoludur ve bu nedenle ülke ekonomisine bu kadar katkısı olan girişimciliğin özendirilmesi gerekmektedir (Korkmaz, 2012:212). Sağlıklı ekonomilerin vazgeçilmez bir parçası olan girişimciler, az gelişmiş ülkelerde kalkınmanın, gelişmiş ekonomilerde ise dinamizmin bir unsurudur. Girişimciler aynı zamanda toplumların gelişmişlik seviyesinin belirlenmesinde de önemli role sahiptirler (İşcan ve Kaygın, 2011:444). Girişimciler dünyayı farklı gören ve geleceği kafalarında başkalarından daha iyi canlandıran bireyler olarak kavramsallaştırılmıştır. Bunun dışında fark edilmeyecek fırsatları yakalamaktadırlar. Riskleri diğerlerinden daha farklı olarak algılamakta ve kabul etmektedir (Safian, 2012:23). Girişimcilerin birçok özelliği bulunmaktadır. Bu özellikler; başarıya ihtiyacı, risk alabilme, bağımsızlık ihtiyacı, özsaygı, öz yeterlilik, kontrol odağı, proaktiflik, yaratıcılık ve yenilikçilik, eğitim, cinsiyet, motivasyon ve fırsatları görebilmektir (Çakır, 2015).

YÖNTEM

Araştırma Modeli ve Hipotezleri

Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada ana kütleden tesadüfi örneklem yoluyla öğrenci seçilmiş ve bu öğrencilerden anket ve ölçekler dahilinde bilgiler toplanmıştır. Araştırma, Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulunda öğrenim görmekte olan Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri ve Yaşlı Bakımı Programı öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda ilgili çalışma tanımlayıcı araştırma alt kapsamında değerlendirilebilmektedir. İlgili çalışma verileri, belirli bir süreyi kapsadığından bu çalışma aynı zamanda tanımlayıcı, kesitsel araştırma niteliği taşımaktadır. Araştırmanın evrenini Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri ve Yaşlı Bakımı Programında öğrenim görmekte olan 275 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçimi yapılmamış olup, araştırmaya katılmayı kabul eden 213 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Evrenin %77.45'ine ulaşılmıştır.

Araştırmanın hipotezleri;

H0: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur.

H1: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır.

Veri Toplama Araçları

Girişimcilik düzeyini ölçmek için, (Yılmaz, E ve Sünbül, A: 2009)'nın geliştirip geçerlilik ve güvenilirliğini de yaptıkları “Üniversite Öğrencileri İçin Girişimcilik Ölçeği” ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 36 maddeden oluşan tek boyutlu 5 dereceli Likert tipi bir ölçektir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,931'dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar girişimciliğin yüksek olduğunu, düşük puanlar ise düşük olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi için Tablo 1'deki kriterler geliştirilmiştir (Yılmaz, E ve Sünbül, A: 2009).

Tablo 1. Girişimcilik düzeyleri

Puanlar	Girişimcilik düzeyi
36-64	Çok düşük girişimcilik
65-92	Düşük girişimcilik
93-123	Orta düzeyde girişimcilik
124-151	Yüksek Girişimcilik
152-180	Çok yüksek girişimcilik

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri SPSS 24.00 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerinin analizinde frekans ve yüzde dağılımı kullanılmıştır. Katılımcıların girişimcilik ölçeğine verdikleri cevapların ortalamaları normal dağılıma uymamaktadır. ($p < ,05$) ($p = ,000$). Veri dağılımı normal olmadığı için parametrik olmayan analizler kullanılmıştır. Verilerin analizinde Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Süreç

Araştırmada veriler bireysel uygulama şeklinde toplanmıştır. Veriler üniversitede ders saatleri içerisinde ve ders yürütücüsünün izniyle ve yardımıyla toplanmıştır. Ölçeklerin uygulanması

15-20 dakika arasında değişmiştir. Araştırma verileri 28 Şubat-28 Mart tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler toplanılırken gönüllük ilkesi esas alınmış, ölçekler uygulanmadan önce katılımcılara bilgi verilmiş ve daha sonra araştırmaya katılmak isteyenlere ölçekler verilmiştir. Katılımcılardan kimlik bilgileri istenmemiştir.

BULGULAR

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin frekans analizlerine ait bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular

Demografik Özellikler	Sayı	Yüzde(%)
Yaş		
18-19 yaş	102	47,9
20-21 yaş	92	43,2
22 ve üzeri yaş	19	8,9
Cinsiyet		
Kadın	162	76,1
Erkek	51	23,9
Program		
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	93	43,7
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri	70	32,9
Yaşlı Bakımı	50	23,5
Sınıf		
1.sınıf	122	57,3
2.sınıf	91	42,7
Mezun olunan lise		
Temel lise	20	9,4
Anadolu lisesi	100	46,9
Sağlık meslek lisesi	46	21,6
Meslek lisesi	47	22,1
En uzun yaşanılan yer		
Köy/kasaba	53	24,9
İlçe	55	25,8
İl	105	49,3
Çalışma durumu		
Evet	16	7,5
Hayır	197	92,5

Girişimcilik Eğitimi Alma

Evet	21	9,9
Hayır	192	90,1

Annenin eğitim durumu

Üniversite	7	3,3
Lise	32	15,0
Ortaokul	50	23,5
İlkokul	104	48,8
Okuryazar	4	1,9
Okuryazar değil	16	7,5

Annenin Mesleği

Ev hanımı	184	86,4
Memur	3	1,4
İşçi	15	7,0
Emekli	2	0,9
Serbest meslek	9	4,2

Babanın Eğitim Durumu

Üniversite	22	10,3
Lise	35	16,4
Ortaokul	63	29,6
İlkokul	86	40,4
Okuryazar	2	0,9
Okuryazar değil	5	2,3

Babanın Mesleği

Çalışmıyor	16	7,5
Memur	26	12,2
İşçi	46	21,6
Emekli	49	23,0
Serbest meslek	76	35,7

Ailenin Ekonomik Durumu

İyi	29	13,6
Orta	159	74,6
Kötü	25	11,7

Öğrencinin Ekonomik Durumu

İyi	26	12,2
Orta	115	54,0
Kötü	72	33,8

Mezuniyet Sonrası Kariyer Hedefi

Kamuda çalışmak	127	59,6
Özel sektörde çalışmak	24	11,3
Eğitimime devam etmek	46	21,6
Diğer	16	7,5
Toplam	213	100

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri görülmektedir. Öğrencilerin % 47,9’u 18-19 yaş aralığındadır ve % 76,1’i kadın, % 23,9’u erkektir. Öğrencilerin % 43,7’si Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, % 32,9’u Tıbbi Laboratuvar Teknikleri ve % 23,5’i Yaşlı Bakımı Programında öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 57,3’ü birinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin % 46,9’u Anadolu Lisesi mezunudur, % 49,3’ünün en uzun yaşadığı yer ildir, % 92,5’u şu anda çalışmamaktadır ve % 90,1’i girişimcilik eğitimi almamıştır. Öğrencilerin % 48,8’inin annesi ilkököl mezunudur ve % 84,6’sı ev hanımıdır, % 40,4’ünün babası ilkököl mezunudur ve % 23,0’ü emeklidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 74,6’sının ailesinin ekonomik durumu orta düzeyde, % 54,0’ünün ise kendi ekonomik durumu orta düzeydedir. Öğrencilerin % 59,6’sının mezuniyet sonrası kariyer hedefi ise kamuda çalışmaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin Demografik Değişkenlere Göre Girişimcilik Puanları

Demografik Değişkenler	Girişimcilik Ölçeği	İstatistik	
Yaş	X ±SS	X^{2*}	p
18-19 yaş	132.34±19.28	2.592	0.274
20-21 yaş	134.95±20.89		
22 ve üzeri yaş	137.05±17.92		
Cinsiyet		Z*	p
Kadın	132.73±18.60	-1.553	0.120
Erkek	137.56±23.22		
Program		X^{2*}	p
Tıbbi dokümantasyon	132.09±19.01	0.657	0.720
Tıbbi laboratuvar	135.14±21.10		
Yaşlı bakımı	135.48±19.72		
Sınıf		Z*	p
1.sınıf	131.36±19.88	-2.783	0.005

2.sınıf	137.27±19.41		
Mezun Olunan Lise		X^{2*}	p
Temel lise	130.35±14.49	4.366	0.225
Anadolu lisesi	136.26±16.86		
Sağlık meslek lisesi	129.65±24.23		
Meslek lisesi	134.51±22.53		
En uzun yaşanılan yer		X^{2*}	p
Köy/kasaba	134.90±17.56	0.959	0.619
İlçe	131.72±18.18		
İl	134.51±21.78		
Çalışma durumu		Z*	p
Evet	145.62±18.47	-2.327	0.020
Hayır	132.93±19.70		
Girişimcilik Eğitimi			
Evet	140.61±19.57	Z*	p
Hayır	133.15±19.80	-1.742	0.082
Annenin eğitimi		X^{2*}	p
Üniversite	132.57±26.96	13.811	0.008
Lise	133.03±20.74		
Ortaokul	139.52±21.83		
İlkokul	133.17±18.35		
Okuryazar değil	123.43±14.25		
Annenin mesleği		X^{2*}	p
Ev hanımı	134.15±19.94	7.394	1.116
Memur	129.66±12.22		
İşçi	126.66±15.75		
Emekli	123.00±8.48		
Serbest Meslek	144.44±24.69		
Babanın eğitimi		X^{2*}	p
Üniversite	135.90±26.47	2.333	0.675
Lise	130.68±20.57		
Ortaokul	135.28±18.20		
İlkokul	133.73±19.40		
Okuryazar değil	132.60±12.05		
Babanın mesleği		X^{2*}	p
Çalışmıyor	131.43±19.91	12.801	0.012
Memur	134.30±25.61		

İşçi	126.08±19.93		
Emekli	136.08±17.73		
Serbest Meslek	137.57±17.92		
Ailenin ekonomik durumu		X^{2*}	p
İyi	144.89±17.80	9.790	0.007
Orta	132.61±18.72		
Kötü	133.89±19.85		
Öğrencinin ekonomik durumu		X^{2*}	p
İyi	145.03±18.15	8.641	0.013
Orta	132.23±19.01		
Kötü	132.51±20.71		
Mezuniyet sonrası kariyer hedefi		X^{2*}	p
Kamuda çalışmak	129.71±19.36	15.780	0.001
Özel sektörde çalışmak	141.25±21.74		
Eğitime devam etmek			
Diğer	138.34±17.39		
	143.18±20.06		

Tablo 3, öğrencilerin demografik özelliklerine göre girişimcilik puanlarını göstermektedir. Yapılan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre öğrencilerin yaşa göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). Cinsiyet demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde fark olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Mann Whitney U testi sonucuna göre öğrencilerin cinsiyete göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). Sınıf demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Gerçekleştirilen Mann Whitney U testi sonucuna göre öğrencilerin sınıflarına göre girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır ($p < ,05$). Sonuçlar Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Sınıfa Göre Girişimcilik Puanları

Sınıf	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
1.sınıf	122	131,36	19,88
2.sınıf	91	137,27	19,41

Tablo 4'te yer alan bulgulara göre 2.sınıf öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri 1.Sınıf öğrencilerine göre daha fazladır. Program demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis testi sonucuna göre öğrencilerin programına göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p >$

,05). Mezun olunan lise demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis testi sonucuna göre öğrencilerin mezun olunan liseye göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). En uzun yaşanan yer demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis testi sonucuna göre öğrencilerin en uzun yaşanan yere göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). Çalışma durumuna göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Gerçekleştirilen Mann Whitney U testi sonucunda elde edilen bulgulara göre çalışan öğrencilerin girişimciliği çalışmayan öğrencilere göre daha fazladır. Sonuçlar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Çalışma durumuna göre Girişimcilik Puanları

Çalışıyor musunuz?	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Evet	16	145,62	18,47
Hayır	197	132,93	19,70

Yapılan Mann Whitney U testi sonucuna göre öğrencilerin çalışma durumuna göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). Girişimcilik eğitimi alma durumuna göre demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Mann Whitney U testi sonucuna göre öğrencilerin girişimcilik eğitimi alma durumuna göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). Annenin eğitim durumuna durumu demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonucuna göre annenin eğitim durumuna göre girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır ($p < ,05$). Eğitim durumunda yer alan değişkenlerin hangilerinin girişimcilik düzeyleri arasında fark olduğunu belirlemek için bütün değişkenler arasında Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ortaokul ve ilkokul, ortaokul ve okuryazar değil ve ilkokul ve okuryazar değil değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin ilkokul mezunu olan öğrencilere göre, annesi ortaokul ve ilkokul mezunu olan öğrencilerin okuryazar olmayanlara göre girişimcilik düzeyleri daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Annenin mesleği demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonucuna göre annenin mesleğine göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). Babanın eğitim durumu demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonucuna göre babanın

eğitim durumuna göre girişimcilik düzeyleri arasında fark yoktur ($p > ,05$). Babanın mesleği demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonucuna göre babanın mesleğine göre girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır ($p > ,05$). Babanın mesleğinde yer alan değişkenlerin hangilerinin girişimcilik düzeyleri arasında fark olduğunu belirlemek için bütün değişkenler arasında Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre babası işçi ve emekli ve işçi ve serbest meslek sahibi olma değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Mann Whitney U Testi sonucuna göre babası işçi ve emekli olan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ve ayrıca babası emekli olan öğrencilerin babası işçi olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Ailenin ekonomik durumu demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonucuna göre ailenin ekonomik durumuna göre girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır ($p > ,05$). Ailenin ekonomik durumunda yer alan değişkenlerin hangilerinin girişimcilik düzeyleri arasında fark olduğunu belirlemek için bütün değişkenler arasında Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ailesinin ekonomik durumu iyi ve orta olma ve iyi ve kötü olma değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Mann Whitney U Testi sonucuna göre ailesinin ekonomik durumu iyi ve orta olan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p < ,05$). Ayrıca ailesinin ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin ailesinin ekonomik durumu orta olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Ayrıca ailesinin ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin ailesinin ekonomik durumu kötü olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Öğrencinin kendi ekonomik durumu demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonucuna göre öğrencinin kendi ekonomik durumuna göre girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır ($p > ,05$). Öğrencinin kendi ekonomik durumunda yer alan değişkenlerin hangilerinin girişimcilik düzeyleri arasında fark olduğunu belirlemek için bütün değişkenler arasında Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre kendi ekonomik durumu iyi ve orta olma ve iyi ve kötü olma değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Mann Whitney U Testi sonucuna göre kendi ekonomik durumu iyi ve orta olan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p < ,05$). Ayrıca kendi ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin kendi ekonomik durumu orta olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksektir ve kendi ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin kendi ekonomik durumu kötü olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha

yüksektir. Öğrencinin kariyer hedefi demografik değişkenine göre öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonucuna göre öğrencinin mezuniyet sonrası kariyer hedefine göre girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır ($p > ,05$). Öğrencinin mezuniyet sonrası kariyer hedefinde yer alan değişkenlerin hangilerinin girişimcilik düzeyleri arasında fark olduğunu belirlemek için bütün değişkenler arasında Mann Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre kendi ekonomik durumu iyi ve orta olma ve iyi ve kötü olma değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Mann Whitney U Testi sonucuna göre mezuniyet sonrası kariyer hedefi kamuda ve özel sektörde çalışmak olan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p < ,05$). Mezuniyet sonrası kariyer hedefi kamuda çalışmak olan öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer hedefi özel sektörde çalışmak olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Ayrıca mezuniyet sonrası kariyer hedefi eğitime devam etmek olan öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer hedefi kamuda çalışmak olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksektir ve mezuniyet sonrası kariyer hedefi diğer olan öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer hedefi kamuda çalışmak olan öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksektir.

Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin genel girişimcilik düzeyleri ise Tablo 6’ da yer almaktadır.

Tablo 6. Genel Girişimcilik Düzeyleri

Girişimcilik	Toplam Grup	
	Sayı	Yüzde
Çok düşük girişimcilik	1	,5
düşük girişimcilik	4	1,9
orta düzeyde girişimcilik	54	25,4
yüksek girişimcilik	115	54,0
çok yüksek girişimcilik	39	18,3
Total	213	100,0

Tablo 6’da yer alan verilere göre araştırmaya konu edilen 213 öğrencinin 115 tanesi (%54) yüksek derecede, 54 tanesi (%25.4) orta derecede ve 39 tanesi (%18.3) girişimcilik özelliği göstermektedir.

SONUÇ, ÖNERİLER VE TARTIŞMA

Bu araştırma ile Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği ve öğrencilerin girişimcilik düzeyleri araştırılmıştır. Bu araştırmanın her biri birer girişimci aday olan üniversite öğrencilerinin iş hayatına katkı sağlaması hususunda yol gösterici olması beklenmektedir. Çünkü ülkelerin geleceği genç girişimcilerin dolayısıyla da üniversite öğrencilerinin elindedir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin belirlenmesi oldukça önemli görülmektedir.

Araştırmanın verileri üç farklı programda eğitim gören öğrencilerden anket yoluyla toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır.

Girişimcilik düzeylerine genel olarak bakıldığında öğrencilerden yalnız beş tanesinin düşük derecede girişimcilik (n=4, %1,9) ve çok düşük düzeyde girişimcilik (n=1, %0,5) özelliği gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla girişimcilik düzeyleri arasında fark olmadığını öngören H₀ hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik düzeylerini etkileyen demografik faktörler de incelenmiştir. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde sınıfın girişimcilik düzeyleri üzerinde etkili olduğu ve 1.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin 2.sınıflara göre daha fazla girişimci olduğu görülmektedir. Öğrenim hayatının henüz başında olan öğrencilerin gelecekle ilgili kaygılarının 2.sınıflara oranla daha az olması girişimci olmalarını ve gelecek ile ilgili daha rahat plan yapmalarını tetiklemiş olabilmektedir. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise annenin eğitim durumunun öğrencinin girişimcilik düzeyi üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin annesi ilkokul mezunu olanlara göre, ilkokul mezunu olanların okuryazar olmayanlara göre ve ortaokul mezunu olanların okuryazar olmayanlara göre daha fazla girişimci olduğu görülmektedir. Babanın mesleğinin de girişimcilik düzeyi üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Babası emekli olanlar, işçi olanlara göre ve babası serbest meslekle uğraşanlar işçi olanlara göre daha fazla girişimcidir. Annenin mesleğinin girişimcilik durumunu etkilemesi, babanın mesleğinin etkilemesi Türk toplumunun ataerkil yapısıyla açıklanabilmektedir. Ailenin ekonomik durumu girişimcilik üzerinde etkili olan başka bir demografik değişkendir. Ailesinin ekonomik durumu iyi olan öğrenciler orta olanlara göre, yine iyi olanların kötü olanlara göre daha fazla girişimcidir. Öğrencinin kendi ekonomik durumu da girişimcilik düzeyini etkilemektedir. Ekonomik durumu iyi olan öğrenciler orta olanlara göre,

iyi olan öğrenciler kötü olanlara göre daha fazla girişimcidir. Buradan ailenin ekonomik durumu ve kendi ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin daha fazla girişimcilik davranışı gösterdikleri sonucu çıkarılabilmektedir. Buradan, ekonomik durumun genel olarak iyi olması öğrencinin ufkunu genişletmekte ve değişik projeler için öğrenciye cesaret vermektedir sonucu çıkarılabilir. Son olarak, öğrencinin mezuniyet sonrası kariyer hedefleri de girişimcilik düzeyini etkilemektedir. Mezuniyet sonrası kamuda çalışmak isteyen öğrenciler özel sektörde çalışmak isteyenlere göre, eğitimine devam etmek isteyen öğrenciler kamuda çalışmak isteyenlere göre ve kendi iş yerini kurmak ya da yurt dışında çalışmak gibi diğer hedeflere sahip olan öğrenciler ise kamuda çalışmak isteyenlere göre daha fazla girişimcidir.

Literatürde çalışmaya benzer ve çalışmadan farklı sonuçlar elde edilmiştir. Gemlik ve Kırış'ın (2013) çalışmasında çalışmamıza benzer olarak girişimcilik düzeyleri arasında cinsiyete, sınıflara ve annenin mesleğine göre farklılık saptanmazken, çalışmamızdan farklı olarak girişimcilik düzeyleri arasında baba mesleğine göre anlamlı bir fark saptanmamıştır. Aksoy ve Yalçınsoy'un (2017) çalışmasında yine çalışmamıza benzer bulgular elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik ortalamaları 130 olarak bulunmuş ve bu ortalama öğrencilerin yüksek girişimcilik aralığında olduğunu göstermiştir. Çelik vd.'nin (2014) çalışmasında da çalışmamıza benzer olarak girişimcilik düzeyler arasında babanın eğitim durumuna göre farklılık saptanmazken, çalışmamızdan farklı olarak annenin eğitim durumuna göre de farklılık saptanmamıştır.

Girişimcilik, üniversitede okuyan ve üniversiteden mezun olmuş öğrencilere yeni bir kariyer olanağı sağlamaktadır. Üniversiteden mezun olmuş ya da olacak olan öğrencinin kafasında geleceğini şekillendirmek için bazı fikirler oluşmuştur. Girişimcilik bu fikirlerin hayata geçirilmesi için bir fırsattır. Ülkemizde birçok üniversite mezunu, girişimcilik bilinci yeterince oluşmadığından, o cesareti kendinde bulamadığından veya girişimcilik ile ilgili yeterince bilgi sahibi olmadığından ötürü kendi mesleğini yapamamaktadır.

Bu nedenle artık ülkemizde üniversite öğrencilerine hayatlarını şekillendirmelerine yardımcı olmak için girişimcilik dersi verilmektedir. Üniversitelerde okutulan girişimcilik derslerinin öğrencilere daha fazla katkı sağlaması için dersler teori ile beraber uygulamalı olarak da desteklenmeli ve girişimcilik eğitiminin girişimcilik bilincinin oluşmasında çok önemli bir rol oynadığı unutulmamalıdır. Bunun yanı sıra girişimcilik eğitimi almış olan kişilere girişimcilik eğitimi verme imkanı sağlanmalı, bu yolla girişimcilik bilincinin toplum içinde daha fazla yer etmesine katkıda bulunulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aksoy, C & Yalçınsoy, A (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 9(4), (341-359).
- Çakır, C. (2015). *The Moderating Role Of Entrepreneurial Education, Gender, And Age On The Relationship Between Proactivity, Emotional Intelligence (Eq) And Entrepreneurial Orientation*. Master Thesis, Yeditepe University Graduate Institute Of Social Sciences, İstanbul.
- Çelik, A & İnce, M & Bozyiğit, S (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), (113-124).
- Fındık, G. (2015). *Girişimcilik Kültürü ve İşletmelerde İç Girişimcilik Olgusu: Hizmet Sektöründe Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Genç, K. Y. (2012). The Response Of The Entrepreneurship To The Changing Business Environment: Strategic Entrepreneurship. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 5(9), (71-84).
- Gemlik, N & Kırac, R (2013). Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Girişimcilik Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Dergisi*, 3(1), (163-170).
- İşcan, Ö. F & Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2): (443-462).
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: *Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 14(2), (209-226).
- Mungan, S. (2013). *Kadın Girişimcilik Değerleri İle Kadın Girişimcilik Algısı Arasındaki İlişkide Girişimcilik Eğitimlerinin Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Safian, S.A. (2012). Social Entrepreneurship: Definition and Boundaries. *Technology Innovation Management Review*: (26-27).
- Saygın, S. (2018). *Girişimcilik Ruhu Üzerinde Beş Büyük Faktör Kuramının Etkisi: Girişimcilik Eğitimi Verilen Kobi'lere Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Taş, A. (2016). *Girişimcilik Eğitimi İle Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkinin Parametrik Tekniklerle Analizi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yimamu, N. (2018). *Entrepreneurship And Entrepreneurial Motivation*. Master Thesis, Centria University Of Applied Sciences, Finland.

Extended Abstract

Summary

Entrepreneurship is an indispensable concept in order to adapt to the requirements of the era, to achieve success in working environment and to maintain this success. The development of countries depends on the new generations. Because of this, entrepreneurship behavior of university students is seen as important in terms of development of society and contributing welfare level. The aim of this study is to determine the entrepreneurship levels of university students. Entrepreneurship provides a new career opportunity for university graduates and graduates. Some ideas have been formed to shape the future of the student who has graduated or will be graduated from university. Entrepreneurship is an opportunity for the realization of these ideas. Many university graduates in our country cannot do their profession because of lack of entrepreneurship awareness, lack of courage or lack of knowledge about entrepreneurship. For this reason, entrepreneurship courses are now being offered in our country to help university students shape their lives. Entrepreneurship courses that are taught in universities should be supported in practice along with theory in order to contribute more to the students and it should not be forgotten that entrepreneurship education plays a very important role in creating entrepreneurship awareness. In addition, people who have received entrepreneurship education should be provided with the opportunity to provide entrepreneurship education, thus contributing to the greater inclusion of entrepreneurship awareness in society.

Method: In this study, it was investigated whether the entrepreneurship levels of the Vocational School of Health Services differ according to some demographic variables and the entrepreneurship levels of the students. This study is expected to be a guide to the contribution of university students, each entrepreneur candidate, to the business life. Because the future of the countries is in the hands of young entrepreneurs and therefore university students. Therefore, determining the entrepreneurship levels of university students is considered to be very important. The research group consisted of 213 (%76.1 female, %23.9 male) university students. In order to measure the level of entrepreneurship, 'Entrepreneurship Scale for University Students', which was developed and validated and validated by (Yılmaz, E and Sünbül, A: 2009) was used.

Results: Kruskal Wallis and Mann Whitney U tests were used in the analysis of the obtained data. When the level of entrepreneurship is analyzed in general, it is concluded that five of the students show low level of entrepreneurship ($n = 4$, 1.9%) and very low level of entrepreneurship ($n = 1$, 0.5%). Demographic factors affecting entrepreneurship levels were also examined. When the data obtained is evaluated, it is seen that the class has an effect on entrepreneurship levels and the students who are studying in the first year are more entrepreneurs than the second year students. The fact that the students who are just at the beginning of their education life have less anxiety about the future compared to the 2nd grade may have triggered them to become entrepreneurs and to plan more easily for the future. Another result of the study shows that the education level of the mother has an effect on the entrepreneurial level of the student. It is seen that the students whose mothers are secondary school graduates are more entrepreneurs than the ones whose mothers are primary school graduates, those who are primary school graduates are more literate and those who are secondary school graduates are more entrepreneurs. It is seen that father's profession also has an effect on entrepreneurship level. Those whose fathers are retired are more entrepreneurs than those who are workers and those whose fathers are self-employed. The influence of mother's profession on entrepreneurship and the influence of father's profession can be explained by the patriarchal structure of Turkish society. The family's economic situation is another

demographic variable that has an impact on entrepreneurship. The students with good economic status of the family are more entrepreneurs than the middle ones, and the good ones are more entrepreneurs than the bad ones. The student's own economic situation also affects the level of entrepreneurship. Students with good economic status are more entrepreneurs than students with good economic conditions compared to students with good economic conditions. From this it can be concluded that the students who have good economic status and the family's economic status show more entrepreneurial behavior. From this, it can be concluded that the general economic well-being broadens the student's horizons and encourages the student for various projects. Finally, the post-graduate career goals also affect the level of entrepreneurship. Students who want to work in the public after graduation are more entrepreneurial than those who want to work in the private sector, students who want to continue their education than those who want to work in the public sector, and students who have other goals such as establishing their own business or working abroad are more entrepreneurs.

Keywords: Entrepreneur, Entrepreneurship, Level Of Entrepreneurship